

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ПРИ НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто актуальні проблеми використання відеоматеріалів на заняттях з української мови як іноземної, розкрито закономірності організації навчального процесу з урахуванням дидактичних особливостей відеоматеріалів.

Ключові слова: відеоматеріали, українська мова як іноземна, комунікативна компетенція, засоби навчання.

Abstract

The article deals with the actual problems of using video materials at the lessons of Ukrainian as a foreign language, reveals the regularities of the organization of the educational process, taking into account didactic features of the video materials.

Keywords: videomaterials, Ukrainian language as a foreign language, communicative competence, a means of learning.

Сучасний процес мовної підготовки іноземних студентів характеризується активним використанням засобів масової комунікації, серед яких особливе місце належить відеоматеріалам. Застосування відеоконтенту якнайкраще сприяє інтенсифікації процесу навчання, підвищує мотивацію вивчення студентами мови, покращує здатність студентів до швидкої адаптації у соціумі та колективі, сприяє формуванню та розвитку комунікативно-мовленнєвої та соціальної компетенцій.

Відомо, що відео належить до традиційних медіа, а в сучасному світі воно є елементом нових медіазасобів (комп'ютерів, планшетів, мобільних телефонів, Інтернету) [3]. З точки зору методики, відеофільм – це спеціально підготовлений в методичному і режисерському плані аудіовізуальний засіб навчання, призначений для створення природних ситуацій мовного спілкування, що має велику силу емоційного впливу на студентів за рахунок синтезу основних видів наочності (зорової, слухової, моторної, образної, екстралінгвістичної та інших [4, с. 222]. Крім того, відеоряд – це ефективний засіб стимуляції мовної та розумової діяльності студентів, активізації пізнавальної творчої діяльності, підвищення інтелектуального рівня студентів [5].

Питанням медіаосвіти присвятили свої дослідження такі науковці, як Г. Г. Городилова, В. Т. Логінова, Л. Л. Вохміна, І. В. Челишева, С. М. Пензіна, Х. М. Фазилінова, Л. В. Петрик, А. А. Акішина, О. Є. Каган, В. В. Добровольська, Ю. В. Прохорова, О. І. Барменкова та інші [1, 2].

В останній час відео є одним із найпопулярніших засобів масової комунікації серед студентів, проте, на жаль, у навчальному процесі при мовній підготовці іноземних студентів використовується фрагментарно, без усталеної методичної системи. З огляду на це вважаємо доцільним розглянути та проаналізувати деякі аспекти використання відеоматеріалів у процесі навчання української мови як іноземної.

Слід зазначити, що застосування відеоматеріалів на заняттях з іноземними студентами, а також під час їхньої самостійної роботи відкриває ряд унікальних можливостей для викладача практично на всіх етапах навчання. Відеоматеріали використовують для:

- презентації мовного матеріалу в реальному контексті;
- розвитку умінь усно-мовного спілкування;
- підвищення мотивації вивчення мови;
- навчання іншомовної культурі та виявлення міжкультурних відмінностей [6, с. 63].

Як ефективну форму роботи особливо на початковому етапі навчання мові слід відзначити використання відеоматеріалів як фонетичних вправ, під час проведення яких студенти-іноземці можуть не лише почути чітку правильну вимову слів, але й глибше зрозуміти сюжет, про який йде мова. Досвід практичної роботи свідчить, що при повторенні вивчених лексичних одиниць, при слуханні тексту для аудіювання, при поясненні граматичного матеріалу або як ігровий момент для закріплення отриманих знань під час заключної частини уроку є ефективним використання відеоматеріалів. До того ж цікавою, на нашу думку, може бути робота над розвитком говоріння за допомогою відеокартинки або уявної відеоподорожі тощо. Зауважимо, що досить часто для попередження втомлюваності студентів або як паузу для переходу до іншого виду діяльності викладачі теж використовують відеоматеріали.

Цікавим та продуктивним, на нашу думку, виявилось застосування на занятті з розвитку навичок мовлення на матеріалі текстів із країнознавства (Українська мова як іноземна, 1 курс) короткометражного мультиплікаційного фільму «Злидні» автора С. Коваля (2015 р.).

Система розроблених нами передтекстових завдань, крім типових для зняття лексичних та граматичних труднощів, містить завдання, які виконуються перед переглядом відеоматеріалу та спрямовані на передбачення. В таких завданнях ми пропонуємо студентам на основі назви фільму передбачити його зміст, а після перегляду початкових кадрів без звуку – з'ясувати, якою іноземні студенти уявляють собі українську родину: як виглядають герої фільму, що роблять зазвичай, як відпочивають, якими проблемами можуть турбуватися та як їх вирішуватимуть. Після перегляду мультфільму доцільно порівняти передбачену інформацію з побаченим матеріалом, проаналізувати.

Повторна демонстрація відеофрагмента із завданнями, наприклад, відзначити слова, які почули; визначити, кому з героїв належать репліки; розташувати фрази в правильній послідовності передбачають розвиток навичок аудіювання, сприяють формуванню вмінь виокремлювати з мовлення слова, фрази, зіставляти їх із зображенням та героями відеофрагмента.

Притекстові завдання, в яких пропонується, наприклад, зупинити кадр на восьмій хвилині мультфільму та з'ясувати про що йдеться; переказати, що сталося або передбачити, що буде далі, спрямовані на розвиток зв'язного мовлення, формування вмінь зіставляти аудіальну та візуальну інформацію. Цікавим, але дещо складним може бути перегляд певної частини фільму двома групами в різних аудиторіях, при цьому одна група чути лише звук, а інша бачитиме лише зображення.

Для перевірки знань студентів доцільно переглянути мультфільм ще раз та вписати, наприклад, фразеологізми, які були почуті, пояснити значення та виокремити ситуації, в яких можна їх використати. Або навпаки, з'ясувати значення запропонованих викладачем фразеологізмів та виявити, в яких ситуаціях з мультфільму їх можна використати.

Завдання подивитися німий варіант мультфільму та озвучити його має творчий характер, розвиває увагу, створює позитивний емоційний настрій. А пропозиція прочитати діалог з мультфільму, крім формування навичок читання, залучає студента до активної комунікативної ситуації, в якій потрібно врахувати інтонацію, тембр, характер героїв.

Активізацією усіх отриманих на занятті знань та одночасним переходом до зв'язного мовлення є завдання із запитаннями, зверненими безпосередньо до студентів, до їхнього життя. Наприклад, пропонуємо виділити основну проблему мультфільму і порівняти її з власною життєвою ситуацією студентів. Зауважимо, що під час виконання цього завдання викладач матиме змогу здійснити попередній контроль засвоєння вивченого матеріалу.

Насамкінець студентам доцільно запропонувати домашнє завдання творчого характеру, наприклад, знайти у YouTube відеофільм про життя людей рідної країни студентів та написати коментар до нього або озвучити українською мовою; висловити своє ставлення до героїв; інсценувати декілька епізодів із мультфільму тощо. Після чого з метою розвитку комунікативної та соціокультурної компетенцій корисно надати студентам можливість підготувати матеріали для проведення дискусії на одну із запропонованих тем, наприклад: Що посієш, те й пожнеш. За чужим поженешся – своє втратиш.

Отже, на нашу думку, використання відеоматеріалів під час навчання українській мові як іноземній є одним із дієвих засобів підвищення мовної підготовки іноземних студентів, оскільки сприяє активному поповненню словникового запасу, розвитку мовних та комунікативних навичок, робить студентів активними учасниками процесу навчання мови, підвищує їхню комунікативну активність, заохочує до мовленнєвої діяльності для вирішення життєво важливих проблем, які виникають під час комунікації, а також значно розширює лінгвокультурологічні та лінгвокраїнознавчі знання, наочно демонструючи процес соціокультурної та міжкультурної комунікації [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова Л.Є., Горчинська Л.В., Пустовіт Т.М. Використання мультимедійних технологій у вивченні фразеологізмів на заняттях з української мови як іноземної / Закарпатські філологічні студії. – Ужгород. – 2020. – Випуск 13.
2. Азарова Л. Е., Горчинская Л. В. Фразеологизмы как аспект изучения лексики иностранными студентами. Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2019. Вип. 11. С. 27 – 34.
3. Петрик Л. В. Актуальність застосування медіазасобів на уроках іноземних мов в початковій школі / Л.В. Петрик // матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки»], (м. Київ, 09 квітня 2015 року) / М-во освіти і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка; за заг. ред. Огнев'юка В.О.. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – с. 122-129.
4. Практичний курс методики викладання іноземних мов / Андреасян І.М. [Та ін]; під заг. ред. І.М. Андреасян. – Мінськ: ТетраСистемс, 2009. – 288 с.
5. Артамонова Г.В. Аутентичные видеоматериалы как средство повышения мотивации студентов к самостоятельной работе // Азимут научных исследований: педагогика и психология. Т.5. 2016. №4. С. 51-54.

6. Леонтьєва Т.П. Досвід і перспективи застосування відео в навчанні іноземних мов / Т.П. Леонтьєва // Нетрадиційні методи навчання іноземних мов у вузі: матеріали респ. конференції. – Мінськ, 1995. – С. 61–74.

7. Интернет-ресурс: <https://didaktica.ru/osnovy-obshhej-didaktiki/172-organizacionnye-formy-obucheniya.html>

Горчинська Людмила Володимирівна – старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: amila5@ukr.net

Gorchynska Ludmyla V. – Senior Lecturer of Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: amila5@ukr.net